

ressantíssim, no solament des del punt de vista artístic, sinó també sociològic.

L'autora contextualitza la biografia dels dos artistes amb la situació que es vivia a Catalunya en aquells moments i, tal i com trobem en alguns comentaris a propòsit de la publicació d'aquesta obra: «El gran compromís polític va determinar no solament les seves vides sinó també tota la seva producció artística que mai ha rebut ni la valoració ni el reconeixement merescuts. Per a copsar la iconografia de cadascuna de les seves peces s'ha de conèixer la trajectòria política que va viure la parella unida a l'entorn de tres passions: l'independentisme català, la família i la dedicació artística.»

Ana Fernández Álvarez

La Maurina. La memòria de les persones, la història del barri. Terrassa: Ajuntament de Terrassa/Pla de Barris de la Maurina, 2010. 91 pàgines.

El llibre-DVD *La Maurina, la memòria de les persones, la història del barri*, editat per l'Ajuntament de Terrassa i el Pla de Barris de la Maurina amb motiu de la diada de Sant Jordi de 2010, és un recull de testimonis que pretén reconstruir la història del barri de la Maurina.

El llibre s'inicia amb una introducció històrica que ens explica des de les primeres construccions medievals a la zona fins als nostres dies. El llibre continua amb un recull de declaracions fetes per diferents testimonis que expliquen la seva

arribada, la formació del barri, les problemàtiques inicials i els treballs realitzats per aixecar habitatges d'autoconstrucció i serveis comunitaris. “La memòria” és el capítol dedicat al recull de records i citacions dels anys de transformació del barri, de les reivindicacions i les lluites per la seva millora. El capítol “Nous terrassencs i terrassenques” recull breument les impressions entorn de la immigració i dels ciutadans que han arribat més recentment. “Un futur millor” ens mostra les impressions d'alguns participants sobre què aporta el Pla de barris. Finalment, el llibre es tanca amb un escrit que duu per títol “Un guió de futur”, on es recullen les actuacions urbanístiques del Pla de la Maurina. Un DVD recull de forma completa les entrevistes amb alguns protagonistes del llibre.

El contingut del llibre ignora part de l'evolució històrica del barri i moltes veus significatives. D'una banda, tant a la introducció com en el recull de testimonis, s'ignora la història dels anys vuitanta i noranta, aquells marcats per la crisi del tèxtil, pels fills dels nouvinguts durant els anys cinquanta i seixanta i per la cultura de resistència juvenil d'aquests anys. D'altra banda, l'organització del llibre menysté la història dels processos migratoris del final del segle xx i principi del XXI, que marquen profundament la història de la ciutat. El llibre recull àmpliament el problemes, les percepcions i les històries personals de les persones que van arribar i construir el barri als anys cinquanta i, en canvi, ignora gairebé per complet les històries de com van arribar les persones del Marroc, de l'Equador i d'altres indrets, quines han estat i són les seves dificultats, etc. El capítol "Nous terrassencs i terrassenques" conté molts més testimonis de la percepció que hi ha de la immigració que no la veu d'aquests nouvinguts.

Molt lluny de la recerca històrica, sociològica i/o antropològica, ens trobem davant d'un recull superficial de testimonis del barri de la Maurina per a fer conèixer i difondre el Pla de barris. Un recull de testimonis en què no queda clar fins a quin punt és una mostra real o només ho és dels agents formals i actius en el barri. Una oportunitat, crec, desaproveitada, d'establir vincles, compartir històries, construir coneixement i pensar una història del barri de la Maurina.

Òscar Monterde i Mateo

LÓPEZ I MONSÒ, Roser. **L'ofici de les cosidores d'errades a Terrassa.** Terrassa: Ajuntament de Terrassa. Regidoria de Polítiques de Gènere, 2009 (I Beca de Recerca Maria Verger). 26 pàgines.

D'uns anys ençà comença a ser estudiada la història de les dones a la ciutat de Terrassa i s'amplia així la memòria històrica que tenim de la ciutat. Roser López, guanyadora de la primera Beca de Recerca Maria Verger, realitza un gran treball prospectiu que amplia la mirada al fenomen social industrial des de 1940 fins a la fi del segle xx a Terrassa. La recerca és feta des d'una perspectiva de gènere molt marcada, que aporta dades noves i aprofundeix en l'anàlisi de la realitat social, laboral i cultural de les dones terrassenques, concretament les que treballaven a corregir les errades de les màquines del procés tèxtil.

A través de la relació que hi ha entre el gènere i el treball, veiem que les diversitats generen unes constants desigualtats al llarg de la història so-